

Caverion

Q2

Puolivuosisikatsaus 1-6/2017

Caverion Oyj Puolivuositarkastus 20.7.2017 klo 9.00

Caverion Oyj:n puolivuositarkastus 1.1.–30.6.2017

Käännevaihe etenee – Muutaman vanhemman projektin loppuun saattaminen rasitti kannattavuutta ja kassavirtaa

1.4.–30.6.2017

- **Tilaukanta:** 1 512,7 (3/2017: 1 543,5) milj. euroa.
- **Liikevaihto:** 565,1 (615,5) milj. euroa.
- **Käyttökate ilman uudelleenjärjestelykuluja:** -6,0 (-6,8) milj. euroa eli -1,1 (-1,1) prosenttia liikevaihdosta.
- **Käyttökate:** -13,0 (-14,4) milj. euroa eli -2,3 (-2,3) prosenttia liikevaihdosta.
- **Käyttöpääoma:** 31,0 (15,3) milj. euroa.
- **Vapaa kassavirta** -28,2 (-32,6) milj. euroa.
- **Osakekohtainen tulos, laimentamaton:** -0,13 (-0,13) euroa osakkeelta.

1.1.–30.6.2017

- **Liikevaihto:** 1 147,4 (1 176,1) milj. euroa.
- **Käyttökate ilman uudelleenjärjestelykuluja:** 0,8 (6,6) milj. euroa eli 0,1 (0,6) prosenttia liikevaihdosta.
- **Käyttökate:** -6,2 (-2,9) milj. euroa eli -0,5 (-0,2) prosenttia liikevaihdosta.
- **Vapaa kassavirta:** -46,7 (-61,3) milj. euroa.

Suluissa esitetyt luvut ovat edellisvuoden vastaavan kauden lukuja, ellei toisin ole mainittu.

AVAINLUVUT

Milj. e	4–6/17	4–6/16	Muutos	1–6/17	1–6/16	Muutos	1–12/16
Tilaukanta	1 512,7	1 554,2	-2,7 %	1 512,7	1 554,2	-2,7 %	1 408,1
Liikevaihto	565,1	615,5	-8,2 %	1 147,4	1 176,1	-2,4 %	2 364,1
Käyttökate ilman uudelleenjärjestelykuluja	-6,0	-6,8	12,4 %	0,8	6,6	-88,2 %	15,6
Käyttökateprosentti ilman uudelleenjärjestelykuluja, %	-1,1	-1,1		0,1	0,6		0,7
Käyttökate	-13,0	-14,4	9,8 %	-6,2	-2,9	-113,3 %	-11,4
Käyttökateprosentti, %	-2,3	-2,3		-0,5	-0,2		-0,5
Liikevoitto	-20,5	-21,5	4,6 %	-21,3	-16,7	-28,1 %	-40,8
Liikevoittoprosentti, %	-3,6	-3,5		-1,9	-1,4		-1,7
Tilikauden voitto	-15,9	-16,1	1,5 %	-18,4	-12,9	-42,7 %	-31,7
Osakekohtainen tulos, laimentamaton, e	-0,13	-0,13	-4,1 %	-0,15	-0,10	-49,7 %	-0,25
Käyttöpääoma	31,0	15,3	102,5 %	31,0	15,3	102,5 %	-2,6
Vapaa kassavirta	-28,2	-32,6	13,3 %	-46,7	-61,3	23,8 %	-72,1
Korollinen nettovelka	98,6	130,6	-24,5 %	98,6	130,6	-24,5 %	145,5
Velkaantumisaste, %	37,2	63,6		37,2	63,6		78,7
Henkilöstö kauden lopussa	16 750	17 664	-5,2 %	16 750	17 664	-5,2 %	16 913

Toimitusjohtaja Ari Lehtorannan kommentti

“Vuoden 2017 toisella neljänneksellä jatkoimme yhtiön kääntämistä parempaan suuntaan ja toimintojemme vakauttamista. Vaikka kannattavuuden kannalta neljännes oli yhtiölle vaikea, työ etenee suunnitellun mukaisesti. Haasteet riskiprojekteissamme vaikuttivat sekä kannattavuuteen että kassavirtaan ja peittivät hyvän edistymisen muualla. Jatkoimme korjaavien toimenpiteiden toteuttamista projektiliiketoimintamme suorituskyvyn nostamiseksi ja onnistuimme välttämään uusien projektien lisäämistä riskiprojektistallemme tänä vuonna.

Caverionin liikevaihto oli 565,1 (615,5) milj. euroa ja käyttökate -13,0 (-14,4) milj. euroa vuoden 2017 toisella neljänneksellä. Valuuttakursseilla, työpäivien pienemmällä määrällä, alaskirjauksilla ja valikoivammalla tarjoustoiminnallamme oli heikentävä vaikutus kauden kehitykseen. Markkinaympäristömme oli kauden aikana edelleen suotuisa. Divisioonista Suomi ja Itävalta paransivat vakaata suoritustaan. Tanska-Norjan divisioona jatkoi käännettään parempaan suuntaan ja olen tyytyväinen, että Norja on vakauttanut asemansa hyvin

suorituvien maidemme joukossa. On myös merkkejä Ruotsin liiketoiminnan kääntymisestä parempaan suuntaan, esimerkiksi kassavirtamme Ruotsissa oli selvästi parempi kuin viime vuonna. Palveluliiketoiminnassa Tekninen huolto ja kunnossapito ja Palveluiden johtaminen paransivat entisestään suoritustaan. Palveluliiketoiminta kasvoi toisella neljänneksellä 3,1 prosenttia, kun taas Projektit-liiketoiminnan liikevaihto laski 17,7 prosenttia.

Projektkannattavuuttamme rasittivat edelleen merkittävät alaskirjaukset erityisesti Teollisuuden ratkaisussa ja Saksassa. Alaskirjaukset ja jäljellä olevat projektien suoritusriskit liittyvät noin 15 riskiprojektiin, joista suurin osa saadaan päätökseen tänä vuonna. Olen tyytyväinen, ettei riskilistallemme tullut yhtään uutta projektia tänä vuonna. Kannattavuuttamme kaudella heikensi merkittävästi kustannusylitykset ja alaskirjaukset Teollisuuden Ratkaisujen projekteissa uudella biotuotetehtaalla Suomessa, jossa arvioimme saavamme työmme päätökseen tänä kesänä.

Odotamme säästöjä tehdyistä saneeraustoimista sekä kiinteiden kulujen leikkauksista. Ensimmäisen vuosipuoliskon aikana henkilöstökulumme laskivat noin 3,7 prosenttia ja liiketoiminnan muut kulut noin 4,4 prosenttia viime vuoden vastaavaan ajankohtaan verrattuna. Käynnistimme toisella neljänneksellä jatkotoimenpiteitä Ruotsin ja Teollisuuden ratkaisujen divisioonissa tuloksen ja käyttöasteen parantamiseksi. Nämä lisätoimenpiteet aiheuttivat noin 6,3 milj. euroa uudelleenjärjestelykuluja ja niiden arvioitu säästövaikutus on yhteensä noin 2,7 milj. euroa vuonna 2017 ja noin 5,5 milj. euroa vuonna 2018. Kaiken kaikkiaan toimenpiteiden arvioidaan johtavan noin 160 työntekijän henkilöstövähennyksiin Ruotsissa. Tämän lisäksi Teollisuuden ratkaisussa oli 0,7 milj. euroa muita uudelleenjärjestelykuluja toisella vuosineljänneksellä.

Ensimmäisen vuosipuoliskon aikana teimme edellä mainittuihin riskiprojekteihin yhteensä 18,3 milj. euron alaskirjaukset pääosin Teollisuuden ratkaisujen ja Saksan divisioonissa. Näiden alaskirjausten ja heinäkuussa tekemämme viimeisimmän arvion jälkeen loppuvuodelle jäljellä olevien projektien suoritusriskien arvioidaan edelleen olevan noin 20 milj. euroa. Kasvu verrattuna aikaisempiin ennusteisiimme aiheutuu lähes yksinomaan yllämainitusta Teollisuuden Ratkaisujen projektista Suomessa, jossa olemme tehneet 11,2 milj. euron alaskirjaukset. Vanhojen, erääntyneiden myyntisaamisten osalta olemme onnistuneet perimään tiettyjä vanhoja saamia ilman suurempaa vaikutusta kannattavuuteen. Koko vuoden 2017 arvioitu riski vanhoihin, erääntyneisiin myyntisaamisiin liittyen on hieman aikaisempaa, enintään 10 milj. euron arviota matalampi. Käyttöasteeseen liittyvän riskin ei arvioida ylittävän aikaisemmin arvioitua, enintään 10 milj. euron tasoa. Olemme kuitenkin valmiita toteuttamaan lisää kulusäästöjä vuonna 2017, mikäli välttämätöntä.

Kesäkuun alkupuolella laskimme liikkeeseen 100 milj. euron hybridilainan. Se oli meille tärkeää liiketoimintamme käännekohdassa, sillä hybridilaina vahvisti pääomarakennettamme ja rahoitusasemaamme sekä loi perustan liiketoimintamme edelleen kehittämiselle. Olen erittäin iloinen velkasijoittajien yhtiötämme kohtaan osoittamasta luottamuksesta.

Caverionin taloudellista tuloksentekeykyä vuonna 2017 heikentää pääosin projektiliiketoimintamme suorituskyky. Nykyisessä liiketoimintamme taitekohdassa meidän on ensin vietävä loppuun riskiprojektimme, uudelleenjärjestelyt ja muut korjaavat toimenpiteet. Olemme vahvistaneet johtoryhmäämme ja viimeistelemme parhaillaan strategiaamme kohti vuotta 2020. Kerromme siitä lisää pääomamarkkinapäivässämme Helsingissä 7.11.2017.”

NÄKYMÄT VUODELLE 2017

Caverionin palvelujen ja ratkaisujen markkinanäkymät

Toimialan megatrendit, kuten lisääntynyt teknologian käyttö rakennuksissa, energiatehokkuutta koskevat vaatimukset ja lisääntyvä digitalisoituminen ja automaatio sekä kaupungistuminen, luovat edelleen kysyntää Caverionin palveluille ja ratkaisuille tulevina vuosina.

Palvelut

Teknisen huollon ja kunnossapidon ja Managed Services -palveluiden taustalla olevan kysynnän odotetaan jatkuvan vahvana. Rakennuksissa olevan teknologian lisääntyessä uusien palvelujen tarpeen ja elinkaariratkaisujen kysynnän odotetaan lisääntyvän. Asiakkaiden keskittyminen omaan ydintoimintaansa tarjoaa edelleen Caverionille mahdollisuuksia ylläpidon sekä huollon ja kunnossapidon ulkoistuksissa erityisesti julkishallinnossa, teollisuudessa ja energiasektorilla.

Projektit

Teknisen asennuksen ja Suurten projektien markkinoiden odotetaan pysyvän hyvinä ja vakaina, mutta hintakilpailun odotetaan kuitenkin pysyvän tiukkana Teknisen asennuksen projekteissa. Suurten projektien markkinoilla kiinteistöjen ja teollisuuden uusien tarjousten odotetaan säilyvän hyvällä tasolla ja jopa hieman lisääntyvän. Alhaisen korkotason ja rahoituksen saatavuuden odotetaan tukevan investointeja. Talotekniikan Suunnittelua ja toteutusta sisältävien kokonaistoimitusten kysynnän odotetaan kehittyvän suotuisasti suurissa ja teknisesti vaativissa projekteissa. Hyvän kysynnän sekä julkisella että yksityisellä sektorilla odotetaan jatkuvan. Parempaa energiatehokkuutta ja parempia sisäilmaolosuhteita koskevat vaatimukset sekä tiukentuva ympäristölainsäädäntö ovat merkittäviä markkinoiden kehitystä tukevia tekijöitä.

Käänneohjelma – Käyttökatteeseen ja liikevoittoon vaikuttavat erät*

Milj. e	4–6/17	4–6/16	1–6/17	1–6/16	1–12/16
Käyttökate	-13,0	-14,4	-6,2	-2,9	-11,4
Käyttökateprosentti, %	-2,3	-2,3	-0,5	-0,2	-0,5
<i>Kauden käyttökatteeseen ja liikevoittoon vaikuttavat erät</i>					
- Projektien alaskirjaukset**	12,6	15,0	18,3	15,0	59,0
- Uudelleenjärjestelykulut	7,0	7,5	7,0	9,5	26,9

*Ei sisällä eräänntyneisiin myyntisaamisiin ja käyttöasteeseen liittyvien riskien vaikutusta vuonna 2017.

** Sisältää kustannusarvioiden tarkistuksia, kustannusarvioiden ylityksiä ja varausten lisäyksiä riskiprojektillistalla vuonna 2017.

Tulosohjeistus vuodelle 2017

Caverionin ohjeistus vuodelle 2017 säilyy ennallaan. Caverionin ohjeistus vuodelle 2017 on: ”Caverion arvioi, että konsernin liikevaihto säilyy edellisvuoden tasolla vuonna 2017 (2016: 2 364 milj. euroa). Caverion arvioi, että konsernin käyttökate ilman uudelleenjärjestelykuluja yli kaksinkertaistuu vuonna 2017 (2016: 15,6 milj. euroa).”

Caverion soveltaa tulosohjeistuksessaan seuraavaa ohjeistusterminologiaa, jonka lisäksi huomioidaan +/- 2 prosenttiyksikön vaihteluväli esitettyihin rajoihin.

Positiivinen muutos	Alaraja	Yläraja
	%	%
Edellisen vuoden tasolla	-5 %	5 %
Kasvaa	5 %	15 %
Kasvaa selvästi	15 %	30 %
Kasvaa merkittävästi	30 %	100 %
Kaksinkertaistuu	100 %	
Negatiivinen muutos	Alaraja	Yläraja
	%	%
Laskee	-15 %	-5 %
Laskee selvästi	-30 %	-15 %
Laskee merkittävästi		-30 %

TIEDOTUSTILAISUUS, WEBCAST JA PUHELINKONFERENSSI

Puolivuosisikatsauksesta järjestetään englanninkielinen tiedotustilaisuus torstaina 20.7.2017 klo 11 Suomen aikaa Hotelli Glo Kluuvissa (Videowall-sali), Kluuvikatu 4, 2. kerros, Helsinki. Tiedotustilaisuutta voi seurata suorana lähetyksenä osoitteessa www.caverion.fi/sijoittajat. Tilaisuutta voi seurata myös puhelimitse soittamalla numeroon +358 (0)9 7479 0404 viimeistään klo 10.55 Suomen aikaa. Osallistumiskoodi puhelinkonferenssiin on ” 9305052/ Caverion”. Tilaisuudesta on lisätietoa osoitteessa www.caverion.fi/sijoittajat.

Taloudellinen tiedottaminen ja muita sijoittajatapahtumia vuonna 2017

Caverion järjestää pääomamarkkinapäivän Helsingissä 7.11.2017 klo 9.00 alkaen. Lisätietoja ohjelmasta julkaistaan lähempänä tapahtuman ajankohtaa.

Osavuositarkastus vuoden 2017 yhdeksältä ensimmäiseltä kuukaudelta julkaistaan 27.10.2017. Taloudelliset katsaukset ja muuta sijoittajätietoa ovat saatavilla Caverionin verkkosivuilta osoitteesta www.caverion.fi/sijoittajat ja IR App -sovelluksesta. Materiaalit voi myös tilata sähköpostitse osoitteesta IR@caverion.com.

CAVERION OYJ

Lisätietoja antavat:

Martti Ala-Härkönen, talousjohtaja, Caverion Oyj, puh. 040 737 6633, martti.ala-harkonen@caverion.com

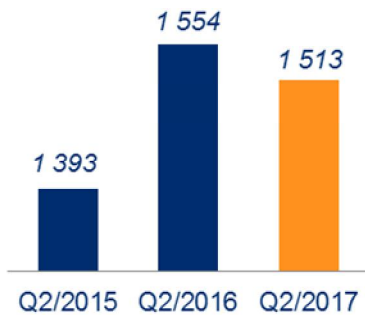
Milena Hæggström, sijoittajasuhdejohtaja, Caverion Oyj, puh. 040 5581 328, milena.haeggstrom@caverion.com

Jakelu: Nasdaq Helsinki, keskeiset tiedotusvälineet, www.caverion.fi

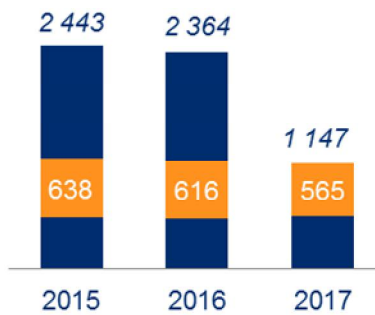
KONSERNIN TALOUDELLINEN KEHITYS

Tunnusluvut

Tilaukanta (milj. e)

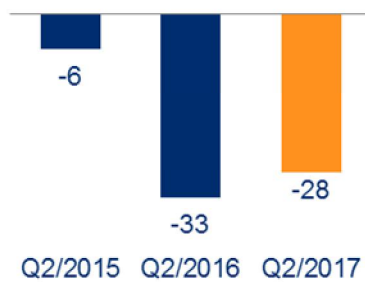
Liikevaihto (milj. e)

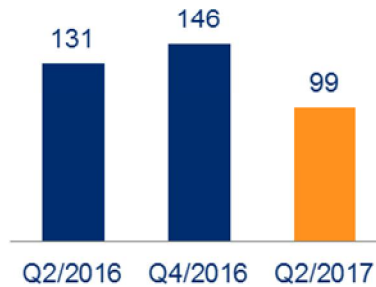
Käyttökate (milj. e)

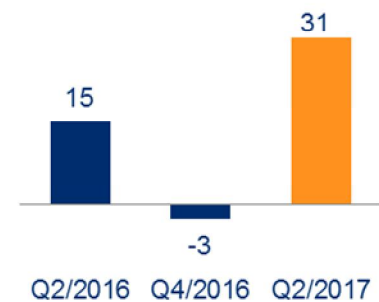
Vapaa kassavirta (milj. e)

Nettovelka (milj. e)

Käyttöpääoma (milj. e)

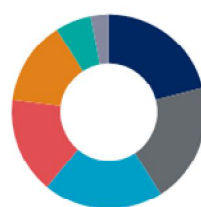

Liikevaihto liiketoiminta- alueittain % liikevaihdosta 1-6/2017

- Tekninen asennus 32 %
- Suuret projektit 18 %
- Tekninen huolto ja kunnossapito 36 %
- Managed Services 14 %

Liikevaihto divisioonittain % liikevaihdosta 1-6/2017

- Tanska-Norja 21 %
- Ruotsi 20 %
- Saksa 20 %
- Teollisuuden ratkaisut 16 %
- Suomi 14 %
- Itävalta 6 %
- Itä-Eurooppa 3 %

Henkilöstö divisioonittain Kesäkuun 2017 lopussa

- Tanska-Norja 20 %
- Ruotsi 18 %
- Saksa 15 %
- Teollisuuden ratkaisut 16 %
- Suomi 15 %
- Itävalta 5 %
- Itä-Eurooppa 11 %
- Konsernipalvelut 1 %

Toimintaympäristö vuoden 2017 toisella neljänneksellä ja ensimmäisellä puoliskolla

Yleinen markkinatilanne oli suhteellisen myönteinen ja vakaa kaudella. Kysyntä kehittyi suotuisasti Saksan, Suomen ja Ruotsin markkinoilla. Teollisuuden ratkaisuiden divisioonassa markkinat pysyivät normaalitasolla teollisuuden kunnossapitopalveluissa. Itä-Euroopan ja Itävallan divisioonat säilyivät vakaina. Tanska-Norjan yleinen talous ja kysyntätilanne ovat toipumassa edellisvuodesta julkisen kysynnän tukemana.

Palvelut

Teknisen huollon ja kunnossapidon ja Managed Services -palveluiden kysyntä jatkui vahvana. Asiakkaiden keskittyminen omaan ydintoimintaansa avasi Caverionille edelleen mahdollisuuksia ylläpidon sekä huollon ja kunnossapidon ulkoistuksissa pääasiassa julkishallinnossa, teollisuudessa ja energiasektorilla. Kiinnostus julkisen ja yksityisen sektorin yhteistyöhön (PPP-malli) ja muihin elinkaariratkaisuihin oli hyvä Pohjoismaissa, vaikka tämäläisyyppisten sopimusmallien osuus koko markkinasta on edelleen suhteellisen pieni.

Projektit

Teknisen asennuksen ja Suurten projektien markkinat olivat positiiviset koko kauden ajan. Hintakilpailu pysyi tiukkana Teknisen asennuksen projekteissa. Suurten projektien markkinoilla tarjoustoiminta säilyi hyvällä tasolla etenkin julkisella sektorilla, infrastruktuurihankkeissa ja teollisuudessa. Talotekniikan Suunnittelua ja toteutusta sisältävien kokonaistoimitusten kysyntä kehittyi suotuisasti suurissa ja teknisesti vaativissa projekteissa. Alhainen korkotaso ja rahoituksen saatavuus helpottivat asiakkaidemme investointeja. Markkinoiden kehitystä tukivat parempaa energiatehokkuutta ja sisäilmaolosuhteita koskevat vaatimukset sekä tiukentuva ympäristölainsäädäntö.

Käänneohjelma ja arvioidut merkittävät riskialueet vuodelle 2017

Caverion arvioi saavuttavansa säästöjä tehdyistä saneeraustoimista ja kiinteiden kulujen leikkauksista. Caverionin vuonna 2016 toteutettujen saneeraustoimenpiteiden vaikutukset ovat täysimääräisesti nähtävissä vuonna 2017. Viime vuonna tehtyjen saneeraustoimien arvioitu säästövaikutus on yhteensä noin 40 milj. euroa vuonna 2017 eli lisäsäästöt vuonna 2017 vuoteen 2016 verrattuna ovat noin 22 milj. euroa. Lisäksi toisella vuosineljänneksellä 2017 julkaistut, Ruotsin ja Teollisuuden ratkaisujen divisioonissa tuloksen ja käyttöasteen parantamiseksi tehtävät lisätoimenpiteet aiheuttivat noin 6,3 milj. euroa uudelleenjärjestelykuluja. Näiden toimenpiteiden arvioitu säästövaikutus on yhteensä noin 2,7 milj. euroa vuonna 2017 ja noin 5,5 milj. euroa vuonna 2018. Tämän lisäksi Teollisuuden ratkaisussa oli 0,7 milj. euroa muita uudelleenjärjestelykuluja toisella vuosineljänneksellä.

Caverionilla on edelleen merkittäviä riskialueita, joilla voi olla vaikutusta tuloksen muodostumiseen tänä vuonna. Ensimmäisen vuosipuoliskon aikana Caverion teki yhteensä 18,3 milj. euroa projektien alaskirjauksia Teollisuuden ratkaisujen ja Saksan divisioonissa. Näiden alaskirjausten ja heinäkuussa tehdyn viimeisimmän arvion jälkeen loppuvuodelle jäljellä olevien projektien suoritusriskien arvioidaan edelleen olevan noin 20 milj. euroa. Kasvu verrattuna aikaisempiin ennusteisiin aiheutuu lähes yksinomaan Teollisuuden ratkaisujen biotuotetehdasprojektista Suomessa, jossa on tänä vuonna tehty 11,2 milj. euron alaskirjaukset.

Koko vuoden 2017 arvioitu riski vanhoihin, eräänntyneisiin myyntisaamisiin liittyen on hieman aikaisempaa, enintään 10 milj. euron arviota matalampi. Vanhojen, eräänntyneiden myyntisaamisten osalta Caverion on onnistunut perimään tiettyjä vanhoja saamia ilman suurempaa vaikutusta kannattavuuteen.

Käyttöasteeseen liittyvän arvioidun riskin ei pitäisi ylittää aikaisemmin arvioitua, enintään 10 milj. euron tasoa. Caverion on valmis toteuttamaan lisää kulusäästöjä vuonna 2017, mikäli välttämätöntä.

Käänneohjelma – Käyttökatteeseen ja liikevoittoon vaikuttavat erät*

Milj. e	4–6/17	4–6/16	1–6/17	1–6/16	1–12/16
Käyttökate	-13,0	-14,4	-6,2	-2,9	-11,4
Käyttökateprosentti, %	-2,3	-2,3	-0,5	-0,2	-0,5
<i>Kauden käyttökatteeseen ja liikevoittoon vaikuttavat erät</i>					
- Projektien alaskirjaukset**	12,6	15,0	18,3	15,0	59,0
- Uudelleenjärjestelykulut	7,0	7,5	7,0	9,5	26,9

*Ei sisällä eräänntyneisiin myyntisaamisiin ja käyttöasteeseen liittyvien riskien vaikutusta vuonna 2017.

** Sisältää kustannusarvioiden tarkistuksia, kustannusarvioiden ylityksiä ja varausten lisäyksiä riskiprojektistalla vuonna 2017.

Tilaukanta

Caverion otti käyttöön tiukemman projektien tarjouslupaprosessin konsernissa vuoden 2016 toisesta vuosineljänneksestä lähtien, ja tämän mukaisesti keskittyi edelleen tarjousprosessiin tavoitteenaan parantaa projektikatteita uusissa projektiliiketoiminnan tilauksissa. Konsernin kesäkuun lopun tilaukanta oli 1 512,7 milj. euroa, laskua 2,0 prosenttia maaliskuun 2017 lopusta (1 543,5 milj. euroa). Tilaukanta laski 2,7 prosenttia kesäkuun 2016 lopusta (1 554,2 milj. euroa). Vertailukelpoisin valuuttakurssein tilaukanta laski 1,5 prosenttia maaliskuun 2017 lopusta ja 2,1 prosenttia kesäkuun 2016 lopusta.

Liikevaihto

Huhti–kesäkuu

Huhti–kesäkuun liikevaihto oli 565,1 (615,5) milj. euroa. Liikevaihto laski 8,2 prosenttia edellisvuoden vastaavaan ajankohtaan verrattuna. Valuuttakursseilla, työpäivien pienemmällä määrällä, alaskirjauksilla ja konsernin valikoivammalla tarjoustoiminnalla oli heikentävä vaikutus kauden kehitykseen.

Liikevaihto pysyi edellisvuoden tasolla Tanska-Norjassa, Itävallassa ja Itä-Euroopassa, mutta laski muissa divisioonissa. Projektien alaskirjaukset vaikuttivat edelleen kauden liikevaihtoon Saksassa.

Valuuttakurssimuutokset laskivat konsernin huhti–kesäkuun kokonaisliikevaihtoa 5 milj. euroa edellisvuoden vastaavaan ajanjaksoon verrattuna. Ruotsin kruunun vaikutus oli -6 milj. euroa, Norjan kruunun -1 milj. euroa, ja Venäjän ruplan 1 milj. euroa. Huhti–kesäkuun liikevaihto laski 7,4 prosenttia edellisvuoden vastaavan ajankohdan valuuttakursseilla laskettuna.

Palvelut-liiketoiminnan liikevaihto oli 289,3 (280,6) milj. euroa huhti–kesäkuussa eli kasvua oli 3,1 prosenttia edellisvuoden vastaavasta ajankohdasta, huolimatta siitä, että kaudella oli kolme työpäivää vähemmän kuin viime vuonna. Palvelut-liiketoiminnan liikevaihto koostui Teknisen huollon ja kunnossapidon 208,3 (204,9) milj. euron liikevaihdosta ja Managed Services –liiketoiminnan 80,9 (75,7) milj. euron liikevaihdosta. Projektit-liiketoiminnassa liikevaihto laski 17,7 prosenttia edellisvuoden vastaavasta ajankohdasta seurauksena valikoivammasta tarjoustoiminnasta erityisesti Suurissa Projekteissa. Projektit-liiketoiminnan liikevaihto oli 275,8 (335,0) milj. euroa huhti–kesäkuussa ja se koostui Teknisen asennuksen 184,3 (197,9) milj. euron liikevaihdosta ja Suurten projektien 91,5 (137,0) milj. euron liikevaihdosta.

Huhti–kesäkuussa Palvelut-liiketoiminta vastasi 51,2 (45,6) prosenttia ja Projektit-liiketoiminta 48,8 (54,4) prosenttia konsernin kokonaisliikevaihdosta.

Tammi–kesäkuu

Tammi–kesäkuun liikevaihto oli 1 147,4 (1 176,1) milj. euroa. Liikevaihto laski 2,4 prosenttia edellisvuoden vastaavaan ajankohtaan verrattuna. Liikevaihto kasvoi edellisvuoteen verrattuna eniten Tanska-Norjassa ja Itä-Euroopassa. Projektien alaskirjaukset vaikuttivat edelleen kauden liikevaihtoon.

Valuuttakurssimuutokset kasvattivat konsernin tammi–kesäkuun kokonaisliikevaihtoa 1 milj. euroa edellisvuoden vastaavaan ajanjaksoon verrattuna. Ruotsin kruunun vaikutus oli -8 milj. euroa, Norjan kruunun 5 milj. euroa, ja Venäjän ruplan 4 milj. euroa. Tammi–kesäkuun liikevaihto laski 2,5 prosenttia edellisvuoden vastaavan ajankohdan valuuttakursseilla laskettuna.

Palvelut-liiketoiminnan liikevaihto oli 582,0 (543,1) milj. euroa tammi–kesäkuussa eli kasvua oli 7,2 prosenttia edellisvuoden vastaavasta ajankohdasta. Palvelut-liiketoiminnan liikevaihto koostui Teknisen huollon ja kunnossapidon 417,0 (392,5) milj. euron liikevaihdosta ja Managed Services –liiketoiminnan 165,0 (150,6) milj. euron liikevaihdosta. Projektit-liiketoiminnassa liikevaihto laski 10,7 prosenttia edellisvuoden vastaavasta ajankohdasta seurauksena valikoivammasta tarjoustoiminnasta erityisesti Suurissa Projekteissa. Projektit-liiketoiminnan liikevaihto oli 565,4 (633,0) milj. euroa tammi–kesäkuussa ja se koostui Teknisen asennuksen 361,6 (383,1) milj. euron liikevaihdosta ja Suurten projektien 203,8 (249,9) milj. euron liikevaihdosta. Projektit-liiketoiminnan liikevaihtoon vaikuttivat projektien alaskirjaukset ensimmäisellä vuosipuoliskolla.

Tammi–kesäkuussa Palvelut-liiketoiminta vastasi 50,7 (46,2) prosenttia ja Projektit-liiketoiminta 49,3 (53,8) prosenttia konsernin kokonaisliikevaihdosta.

Liikevaihdon jakautuminen

Liikevaihto, milj. e	4-6/ 2017	%	4-6/ 2016	%	Muutos	1-6/ 2017	%	1-6/ 2016	%	Muutos	1-12/ 2016
Tanska-Norja	118,3	21 %	117,8	19 %	0 %	243,0	21 %	226,7	19 %	7 %	455,8
Ruotsi	113,2	20 %	122,2	20 %	-7 %	231,2	20 %	246,5	21 %	-6 %	474,8
Saksa	114,6	20 %	131,6	21 %	-13 %	225,5	20 %	256,7	22 %	-12 %	506,6
Teollisuuden ratkaisut	85,8	15 %	102,2	17 %	-16 %	180,3	16 %	184,0	16 %	-2 %	374,9
Suomi	75,7	13 %	84,0	14 %	-10 %	158,3	14 %	155,6	13 %	2 %	320,7
Itävalta	38,4	7 %	38,7	6 %	-1 %	72,7	6 %	71,1	6 %	2 %	153,0
Itä-Eurooppa	19,2	3 %	19,2	3 %	0 %	37,0	3 %	35,7	3 %	4 %	78,7
Konserni yhteensä	565,1	100 %	615,5	100 %	-8 %	1 147,4	100 %	1 176,1	100 %	-2 %	2 364,1
<i>Projektit- liiketoiminta</i>	275,8	49 %	335,0	54 %	-18 %	565,4	49 %	633,0	54 %	-11 %	1 233,6
- Tekninen asennus	184,3	33 %	197,9	32 %	-7 %	361,6	32 %	383,1	33 %	-6 %	782,3
- Suuret projektit	91,5	16 %	137,0	22 %	-33 %	203,8	18 %	249,9	21 %	-18 %	451,3
<i>Palvelut- liiketoiminta</i>	289,3	51 %	280,6	46 %	3 %	582,0	51 %	543,1	46 %	7 %	1 130,6
- Tekninen huolto ja kunnossapito	208,3	37 %	204,9	33 %	2 %	417,0	36 %	392,5	33 %	6 %	817,8
- Managed Services	80,9	14 %	75,7	12 %	7 %	165,0	14 %	150,6	13 %	10 %	312,8

Kannattavuus

Käyttökate

Huhti-kesäkuu

Huhti-kesäkuussa käyttökate ilman uudelleenjärjestelykuluja oli -6,0 (-6,8) milj. euroa eli -1,1 (-1,1) prosenttia liikevaihdosta. Huhti-kesäkuun käyttökate oli -13,0 (-14,4) milj. euroa eli -2,3 (-2,3) prosenttia liikevaihdosta.

Kannattavuutta heikensivät projektiliiketoiminnan alaskirjaukset ja uudelleenjärjestelykulut. Projektien alaskirjaukset olivat yhteensä 12,6 (15,0) milj. euroa Teollisuuden ratkaisujen ja Saksan divisioonissa. Nämä alaskirjaukset olivat negatiivisia ennustemuutoksia ja kustannusylityksiä aikaisemmin tunnistettuihin riskiprojekteihin. Kannattavuutta kaudella heikensi merkittävästi kustannusylitykset ja alaskirjaukset Teollisuuden Ratkaisujen projekteissa uudella biotuotetehtaalla Suomessa, yhteensä 9,3 milj. euroa. Nämä projektit arvioidaan saatavan päätökseen tänä kesänä.

Aineiden ja tarvikkeiden käyttöön liittyvät kulut laskivat 157,4 (177,1) milj. euroon ja ulkopuoliset palvelut 108,4 (114,2) milj. euroon huhti-kesäkuussa. Toisella neljänneksellä henkilöstökulut laskivat noin 7,7 prosenttia ja liiketoiminnan muut kulut noin 8,4 prosenttia viime vuoden vastaavaan ajankohtaan verrattuna. Huhti-kesäkuun henkilöstökulut olivat yhteensä 244,0 (264,4) milj. euroa. Liiketoiminnan muut kulut laskivat 68,3 (74,6) milj. euroon. Liiketoiminnan muut tuotot olivat 0,1 (0,5) milj. euroa.

Tammi-kesäkuu

Tammi-kesäkuussa käyttökate ilman uudelleenjärjestelykuluja oli 0,8 (6,6) milj. euroa eli 0,1 (0,6) prosenttia liikevaihdosta. Tammi-kesäkuun käyttökate oli -6,2 (-2,9) milj. euroa eli -0,5 (-0,2) prosenttia liikevaihdosta.

Kannattavuutta heikensivät projektiliiketoiminnan alaskirjaukset ja uudelleenjärjestelykulut. Projektien alaskirjaukset olivat yhteensä 18,3 (15,0) milj. euroa Teollisuuden ratkaisujen ja Saksan divisioonissa. Nämä alaskirjaukset olivat negatiivisia ennustemuutoksia ja kustannusylityksiä aikaisemmin tunnistettuihin projekteihin. Kannattavuutta kaudella heikensi merkittävästi kustannusylitykset ja alaskirjaukset Teollisuuden Ratkaisujen

projekteissa uudella biotuotetehtaalla Suomessa, yhteensä 11,2 milj. euroa. Nämä projektit arvioidaan saatavan päätökseen tänä kesänä.

Aineiden ja tarvikkeiden käyttöön liittyvät kulut kasvoivat 321,8 (320,0) milj. euroon ja ulkopuoliset palvelut laskivat 209,6 (212,0) milj. euroon tammi–kesäkuussa. Vuonna 2016 toteutettujen saneeraustoimenpiteiden vaikutukset olivat selvästi havaittavissa ensimmäisellä vuosipuoliskolla. Ensimmäisen vuosipuoliskon henkilöstökulut laskivat noin 3,7 prosenttia ja liiketoiminnan muut kulut noin 4,4 prosenttia viime vuoden vastaavaan ajankohtaan verrattuna. Tammi–kesäkuun henkilöstökulut olivat yhteensä 489,3 (508,3) milj. euroa. Liiketoiminnan muut kulut laskivat 133,2 (139,4) milj. euroon. Liiketoiminnan muut tuotot olivat 0,4 (0,8) milj. euroa.

Käyttökate on määritelty seuraavasti: Liikevoitto + Poistot ja arvonalentumiset. Käyttökate ilman uudelleenjärjestelykuluja on määritelty seuraavasti: Liikevoitto + Poistot ja arvonalentumiset + Uudelleenjärjestelykulut.

Liikevoitto

Huhti–kesäkuu

Huhti–kesäkuussa liikevoitto oli -20,5 (-21,5) milj. euroa eli -3,6 (-3,5) prosenttia liikevaihdosta.

Poistot ja arvonalentumiset huhti–kesäkuussa olivat 7,5 (7,1) milj. euroa, josta 5,4 milj. euroa oli yrityskauppoihin liittyviä kohdistettuja aineettomia hyödykkeitä ja 2,1 milj. euroa muita poistoja ja arvonalentumisia, joista suurin osa liittyi tietotekniikkaan.

Tammi–kesäkuu

Tammi–kesäkuussa liikevoitto oli -21,3 (-16,7) milj. euroa eli -1,9 (-1,4) prosenttia liikevaihdosta.

Poistot ja arvonalentumiset tammi–kesäkuussa olivat 15,2 (13,8) milj. euroa, josta 11,2 milj. euroa oli yrityskauppoihin liittyviä kohdistettuja aineettomia hyödykkeitä ja 3,9 milj. euroa muita poistoja ja arvonalentumisia, joista suurin osa liittyi tietotekniikkaan.

Muut liikevoittoon vaikuttavat tekijät on esitetty tarkemmin kohdassa käyttökate.

Tulos ennen veroja, tilikauden tulos ja osakekohtainen tulos

Tulos ennen veroja oli -24,1 (-17,4) milj. euroa, tilikauden tulos -18,4 (-12,9) milj. euroa ja osakekohtainen tulos -0,15 (-0,10) euroa tammi–kesäkuussa. Nettorahoituskulut olivat -2,8 (-0,7) milj. euroa tammi–kesäkuussa.

Konsernin efektiivinen veroaste oli 23,9 (26,0) prosenttia tammi–kesäkuussa.

Investoinnit, yritysostot ja myydyt liiketoiminnot

Bruttoinvestoinnit taseen pysyviin vastaaviin olivat tammi–kesäkuussa 7,9 (24,4) milj. euroa eli 0,7 (2,1) prosenttia liikevaihdosta. Investoinnit tietotekniikkaan olivat 5,8 (16,0) milj. euroa tammi–kesäkuussa. Tietotekniikkainvestoinnit liittyivät pääasiassa yhteisen IT-infran ja yhteisten alustojen rakentamiseen, data-keskuksen konsolidointiin sekä yhteisen toiminnanohjausjärjestelmän toteuttamiseen. Myös IT-järjestelmiä ja mobiililyökaluja kehitettiin Konsernin sisäisten prosessien ja tehokkuuden parantamiseksi jatkossa. Muut investoinnit, mukaan lukien yritysostot, olivat 2,1 (8,4) milj. euroa. Caverion ei tehnyt yritysostoja tai -myyntejä katsauskaudella vuonna 2017.

Kassavirta, käyttöpääoma ja rahoitus

Konsernin vapaa kassavirta oli negatiivinen, vaikka se paranikin viime vuoden vastaavasta ajankohdasta. Konsernin vapaa kassavirta oli -46,7 (-61,3) milj. euroa tammi–kesäkuussa. Vapaata kassavirtaa paransivat investointien matalampi taso viime vuoteen verrattuna. Konsernin operatiivinen kassavirta ennen rahoituseriä ja veroja oli -38,1 (-31,1) milj. euroa tammi–kesäkuussa.

Käyttöpääoma oli 31,0 (15,3) milj. euroa kesäkuun lopussa. Käyttöpääoma oli negatiivinen ja kehitys oli myönteistä Suomen, Ruotsin ja Tanska-Norjan divisioonissa. Riskiprojektit sitoivat käyttöpääomaa Teollisuuden ratkaisujen ja Saksan divisioonissa. Osatuloutussaamisten määrä oli kesäkuun lopussa 297,3 (292,8) milj. euroa. Myyntisaamisten määrä oli kesäkuun lopussa 315,6 (334,1) milj. euroa.

Caverionin rahavarat olivat kesäkuun lopussa 19,8 milj. euroa (3/2017: 24,7 milj. euroa). Lisäksi Caverionilla on nostamattomia luottolimiittisopimuksia 100,0 milj. euroa ja nostamattomia tililimiittisopimuksia 19,0 milj. euroa.

Konsernin korolliset velat olivat 118,4 milj. euroa kesäkuun lopussa (3/2017: 189,6 milj. euroa), ja keskiporkko suojausten jälkeen oli 2,35 prosenttia. Noin 67 prosenttia lainoista on pankeilta ja muilta rahoituslaitoksilta, noin 13 prosenttia suoraan rahamarkkinoilta ja noin 17 prosenttia vakuutusyhtiöiltä. Yhteensä 45,0 milj. euroa korollisesta velasta erääntyy maksettavaksi seuraavien 12 kuukauden aikana. Konsernin nettovelka oli 98,6 milj. euroa kesäkuun lopussa (3/2017: 164,9 milj. euroa).

Caverion Oyj laski 9.6.2017 liikkeeseen 100 miljoonan euron hybridilainan, jota käsitellään konsernin IFRS-tilinpäätöksessä omana pääomana. Hybridilaina on oman pääoman ehtoinen joukkovelkakirjalaina, joka on muita velkasitoumuksia heikommassa asemassa. Lainan haltijalla ei ole osakkeenomistajille kuuluvia oikeuksia, eikä se laimenna nykyisten osakkeenomistajien omistuksia. Hybridilainan kuponkikorko on kiinteä 4,625 prosenttia vuodessa 16.6.2020 saakka. Lainalla ei ole eräpäivää, mutta liikkeeseenlaskijalla on oikeus lunastaa laina takaisin ensimmäistä kertaa 16.6.2020 sekä tätä seuraavina koronmaksupäivinä. Mikäli lainaa ei lunasteta takaisin 16.6.2020, nousee kuponkikorko 500 korkopisteellä. Liikkeeseen laskettu hybridilaina vahvisti yhtiön pääomarakennetta ja rahoitusasemaa. Hybridilainalla kerätystä pääomasta 40 miljoonaa euroa käytettiin olemassa olevan pankkirahoituksen takaisinmaksuun kauden aikana ja loput käytetään yleisiin liiketaloudellisiin tarpeisiin. Tämän jälkeen yhtiön viisi olemassa olevaa pankkirahoitussopimusta yhdistettiin yhdeksi sopimukseksi. 100 milj. euron hybridilainan noston jälkeen Caverionin tunnusluvut paranivat seuraavasti: omavaraisuusaste nousi kesäkuun lopussa 28,1 (3/2017: 19,2) prosenttiin ja velkaantumisaste parani 37,2 (3/2017: 90,1) prosenttiin.

Caverionin ulkoisissa lainoissa sovelletaan taloudellista kovenanttia, joka perustuu konsernin nettovelan ja käyttökateen (EBITDA) suhdeluun (Nettovelat/Käyttökate). Caverion sopi hybriditransaktion yhteydessä muutoksista lainasopimuksiinsa yhteistyöpankkiensa kanssa. Taloudellinen kovenantti ei saa ylittää tasoa 5,0:1 syyskuun 2017 loppuun asti ja tämän jälkeen suhdeluku ei saa ylittää tasoa 3,5:1. Kesäkuun lopussa konsernin nettovelan ja käyttökateen suhdeluku vahvistettujen laskentaperiaatteiden mukaisesti oli 3,4x.

Muutoksia ulkoiseen taloudelliseen raportointiin vuonna 2017

Caverion ilmoitti 29.5.2017 sijoittajauutisella käynnistävänsä jatkotoimenpiteitä puuttuakseen jäljellä oleviin haasteisiin Ruotsin käyttöasteessa ja tuloksessa. Nämä toimenpiteet käsittävät henkilöstövähennyksiä, nykyisten yksiköiden yhdistämiä, jaettujen resurssien parempaa hyödyntämistä sekä teollisuuden ja talotekniikan toimintojensa yhdistämisen Ruotsissa. Teollisuuden ja talotekniikan toimintojen yhdistämisen seurauksena kaikki noin 350 työntekijää Ruotsin teollisuuden toimintoista siirretään Ruotsin divisioonaan.

Toimintojen yhdistäminen aiheuttaa myös muutoksia Caverionin ulkoiseen taloudelliseen raportointiin. Jatkossa Caverion raportoi Ruotsin teollisuuden toimintojensa luvut osana Ruotsin divisioonaan 1.7.2017 alkaen.

HENKILÖSTÖ

Henkilöstö divisioonittain kauden lopussa	6/17	3/17	Muutos	6/17	6/16	Muutos	12/16
Tanska-Norja	3 297	3 254	1 %	3 297	3 518	-6 %	3 330
Ruotsi	3 049	3 075	-1 %	3 049	3 518	-13 %	3 172
Saksa	2 443	2 451	0 %	2 443	2 427	1 %	2 452
Teollisuuden ratkaisut	2 661	2 664	0 %	2 661	2 902	-8 %	2 742
Suomi	2 568	2 470	4 %	2 568	2 513	2 %	2 439
Itävalta	803	794	1 %	803	800	0 %	811
Itä-Eurooppa	1 817	1 858	-2 %	1 817	1 835	-1 %	1 841
Konsernipalvelut	112	113	-1 %	112	151	-26 %	126
Konserni yhteensä	16 750	16 679	0 %	16 750	17 664	-5 %	16 913

Caverion-konsernin palveluksessa oli keskimäärin 16 740 (17 521) työntekijää tammi–kesäkuussa 2017. Kesäkuun 2017 lopussa konsernin henkilöstömäärä oli 16 750 (17 664). Tammi–kesäkuun henkilöstökulut olivat 489,3 (508,3) milj. euroa.

Vuonna 2016 toteutettujen saneeraustoimenpiteiden vaikutukset olivat selvästi havaittavissa ensimmäisellä vuosipuoliskolla. Uusia resursseja tarvittiin samanaikaisesti täyttämään kriittisiä osaamisalueita ja kasvattamaan uusia osaajia. Erityishuomiota on kiinnitetty projektijohtamiseen ja johtamistaitojen vahvistamiseen. Divisioonissa jatkettiin kehitystoimenpiteitä, jotta resurssien tarjonta saadaan sovitettua vastaamaan paremmin liiketoiminnan tarpeita. Caverion käynnisti vuoden 2017 toisella neljänneksellä jatkotoimenpiteitä Ruotsissa tuloksen ja käyttöasteen parantamiseksi. Nämä toimenpiteet käsittivät henkilöstövähennyksiä, nykyisten yksiköiden yhdistämisistä, jaettujen resurssien parempaa hyödyntämistä sekä teollisuuden ja talotekniikan toimintojemme yhdistämisen Ruotsissa. Kaiken kaikkiaan toimenpiteiden arvioidaan johtavan noin 160 työntekijän henkilöstövähennyksiin Ruotsissa.

Useita koko konsernin laajuisia kehittämishankkeita jatkettiin, kuten projektijohtamisen kyvykkyyden vahvistaminen sekä yhteisen johdon kehittämissuunnitelman läpivienti. Avainosaaja- ja seuraajasuunnittelua sekä yhteisen tehtävärakenteen ja perushenkilöstöprosessien ja niitä tukevan järjestelmän käyttöönottoa jatkettiin. Työntekijöiden hyvinvointi oli keskeinen alue ja koko konsernin kattavia työturvallisuustoimenpiteitä edistettiin myös hyvin.

Muutoksia Caverion-konsernin johdossa

Ari Lehtoranta aloitti Caverion Oyj:n toimitusjohtajana 1.1.2017 alkaen.

Caverion ilmoitti 9.1.2017 seuraavista muutoksista konsernin johtoryhmään ja organisaatorakenteeseen. Konsernitason Palvelu- ja Projektit-toimintojen roolia vahvistettiin niiden vastuualueita lisämällä ja näitä toimintoja kutsutaan jatkossa liiketoimintayksiköiksi. Thomas Hietto (s. 1967, DI) nimitettiin Palveluliiketoimintayksikön johtajaksi ja Jarno Hacklin (s. 1978, ins.) Projektit-liiketoimintayksikön johtajaksi. Ville Tamminen (s. 1974, OTK, VT) nimitettiin Caverion Suomen divisioonan johtajaksi. Yhtiön muodostettiin lisäksi uusi konsernitoiminto Lakiasiat & Hallinnointi. Anne Viitala (s. 1959, OTK, VT, eMBA) nimitettiin uuden Lakiasiat & Hallinnointi -konsernitoiminnon johtajaksi. Kaikki nimitetyt ovat myös konsernin johtoryhmän jäseniä. Nimitykset astuivat voimaan 9.1.2017 Thomas Hieton nimitystä lukuun ottamatta. Hän aloitti tehtävässään 1.7.2017. Palveluliiketoimintayksiköstä vastasi 30.6.2017 asti Matti Malmberg, joka jatkaa edelleen yhtiön palveluksessa.

Caverion ilmoitti 19.1.2017, että Erkki Huusko (s. 1957, ins., eMBA) nimitettiin 19.1.2017 alkaen Caverionin Teollisuuden ratkaisut -divisioonan johtoon ja konsernin johtoryhmän jäseneksi. Erkki Huusko toimi aiemmin Teollisuuden ratkaisut -divisioonan operatiivisena johtajana (Chief Operating Officer) Juhani Pitkäkosken vastatessa koko divisioonasta. Juhani Pitkäkoski jatkaa 16.7.2017 saakka divisioonan palveluksessa ja tukee meneillään olevien projektien loppuunsaattamista.

Caverion ilmoitti 3.4.2017, että Minna Schrey-Hyppänen (s. 1966, DI, KTM) on nimitetty 26.6.2017 alkaen Caverionin henkilöstöjohtajaksi ja konsernin johtoryhmän jäseneksi. Hänen edeltäjänsä Merja Eskola jatkaa Caverionin palveluksessa vastuualueenaan strateginen resursointi ja henkilöstön kehittäminen.

Caverion ilmoitti 21.6.2017, että Sakari Toikkanen (s. 1967, tekniikan lisensiaatti) on nimitetty 21.6.2017 alkaen Caverionin Teollisuuden ratkaisut -divisioonan johtoon. Hän toimii tehtävässä siihen saakka kunnes vakituinen divisioonajohtaja aloittaa. Sakari Toikkanen jatkaa myös tehtävässään Caverionin IT, Viestintä ja Myynnin kehitys -konsernitoiminnoista vastaavana johtajana ja konsernin johtoryhmän jäsenenä. Erkki Huusko jatkaa lähikuukaudet yhtiön palveluksessa erityistehtävissä raportoiden Sakari Toikkaselle.

Vastuualue Strategia ja Yrityskaupat siirrettiin konsernitoiminto Talouden alle talousjohtaja Martti Ala-Härkösen alaisuuteen 22.6.2017.

LÄHIAJAN RISKIT JA EPÄVARMUUSTEKIJÄT

Caverionille tyypilliset operatiiviset riskit liittyvät palvelu- ja projektiliiketoimintaan. Näitä ovat muun muassa ovat tarjouksiin (esim. laskentaan ja hinnoitteluun), sopimusehtoihin, yhteishankkeisiin, aliurakointiin, hankintaan ja materiaalien hintoihin, osaavan henkilöstön saatavuuteen sekä projektinhallintaan liittyvät riskit. Näiden riskien hallitsemiseksi on otettu käyttöön riskienarviointi ja -tarkastusprosessit niin myynti- kuin toteutusvaiheessa, ja riskivaroja on lisätty. Ottaen huomioon projektiliiketoimintaan liittyvät erityiset riskit, konserniin perustettiin

vuoden 2017 alussa Projektit-liiketoimintayksikkö, joka keskittyy projektien riskienhallinnan parantamiseen kokonaisuutena, projektiportfolion ohjaamiseen sekä projektinhallinnan osaamisen parantamiseen. Kaikista näistä toimenpiteistä huolimatta on riski, että jotkut projekti-riskit toteutuvat, mikä voi vaikuttaa negatiivisesti Caverionin liiketoiminnan tulokseen ja taloudelliseen asemaan. Projektien riskiarviointi on yhtiössä jatkuva prosessi ja on mahdollista, että riskejä saatetaan havaita myös muissa tällä hetkellä meneillään olevissa sekä uusissa projekteissa.

Caverionissa suoritettiin huolellinen projektien riskiarvio vuoden 2016 aikana, joka johti merkittäviin projektien alaskirjauksiin ja varauksiin vuonna 2016. Näissä projekteissa on myös edelleen riskiä. Vaikka parannettuja projektikontrolleja on otettu käyttöön, on mahdollista, että jotkut tunnistetuista jäljellä olevista riskeistä saattavat toteutua, mikä voisi johtaa uusiin projektien alaskirjauksiin ja varauksiin jo vuoden 2017 ensimmäisellä vuosipuoliskolla tehtyjen lisäksi, sekä riitaisuuksiin ja oikeudenkäynteihin. On myös mahdollista, että näissä projekteissa voi ilmetä uusia riskejä.

Konsernipolitiikan mukaisesti luottotappio tai luottotappiovaraukset kirjataan saamisista, kun on ilmeistä, ettei niistä saada suoritusta. Luottotappioksi kirjaamisessa noudatetaan Caverion-konsernin liiketoiminnan myyntisaamisten arvostusperiaatetta, ja kirjauksiin sisältyy arviointia ja harkintaa. Arvio perustuu aikaisemmin toteutuneisiin luottotappioihin, luotonvalvonnan kokemukseen, asiakaskohtaisiin vakuuksiin ja selvityksiin sekä arviointiajankohdan taloudellisiin olosuhteisiin. Caverion toteutti useita projektiportfolionsa osatuloutus- ja myyntisaamisiin liittyviä riskiarvioita vuoden 2016 aikana, joista seurasi saamisten alaskirjauksia vuonna 2016. Suurin osa näistä alaskirjauksista liittyi osatuloutussaamisiin. Saamisten läpikäyntiä ja riskiarviointia jatketaan vuonna 2017. Yhtiöllä on tiettyjä yksittäisiä suurehkoja saamisista, joiden neuvottelemiseksi ja perimiseksi yhtiö toimii erittäin aktiivisesti. Tunnistetuissa saamisissa on edelleen riskiä ja ei voida poissulkea, että myös muihin saamisiin liittyy riskiä.

Ottaen huomioon Caverionin liiketoiminnan luonne, konserniyhtiöt ovat osallisina riitaisuuksissa ja oikeusprosesseissa useissa projekteissa. Nämä riitaisuudet ja oikeusprosessit ovat tyypillisesti Caverionia kohtaan esitettyjä vaateita, jotka koskevat väitettyjä virheellisiä suorituksia ja viivästyneitä toimituksia. Joissakin tapauksissa Caverionin periessä saamisiaan tämä saattaa johtaa riitaisuuksiin ja oikeusprosesseihin. On riski, että asiakas esittää näissä prosesseissa vastakanteita. Riitaisuuksien ja oikeusprosessien lopputulemaa on vaikea arvioida. Alaskirjauksia ja varauksia tehdään soveltuvien kirjanpitosäännösten mukaisesti.

Saksassa tutkitaan edelleen kilpailuoikeudellisten sääntöjen rikkomuksia teknisten palveluiden toimialalla. Osana tutkintaa Saksan viranomaiset ovat hankkineet tietoja useilta teknisten palvelujen tarjoajilta, mukaan lukien Caverionilta. Caverion tekee yhteistyötä paikallisten viranomaisten kanssa. Tällä hetkellä saatavilla olevan tiedon perusteella ei voida edelleenkään arvioida Caverionille näistä asioista mahdollisesti aiheutuvan riskin määrää. Tutkinnan päättymisen ajankohta ei myöskään ole tiedossa. On mahdollista, että tähän liittyvät kustannukset, sanktiot sekä vahingonkorvaukset voivat olla olennaisia.

Osana tätä yhteistyötä Caverionissa on havaittu asiakasprojektin yhteydessä vuosina 2009–2011 toimintaa, joka voi täyttää lahjonnan tai muun rikoksen tunnusmerkistön. Caverion on tuonut havaintonsa heti viranomaisille tiedoksi ja tukee niitä asian tarkemmassa selvittämisessä. On mahdollista, että epäillyt rikkomukset aiheuttavat huomattavaa vahinkoa Caverionille sakkoina, korvausvaatimuksina sekä asianajokuluina. Tällä hetkellä ei kuitenkaan voida arvioida mahdollisesti aiheutuvien vahinkojen määrää. Caverion seuraa tilannetta ja julkistaa kaikki olennaiset tiedot voimassaolevien säännösten mukaisesti.

Caverion toteuttaa vahvaa compliance-ohjelmaa. Osana ohjelmaa kaikkien työntekijöiden tulee suorittaa vuosittain sähköinen compliance-koulutusohjelma, ja lisäkoulutusta annetaan läpi organisaation. Kaikkien työntekijöiden on noudatettava Caverionin Eettisiä Liiketoimintaperiaatteita (Code of Conduct), jotka määrittävät nollatoleranssin lahjonnalle ja korruptiolle.

Caverionin taseeseen kirjattua liikearvoa ei poisteta, mutta sitä testataan vuosittain mahdollisen arvonalentumisen varalta. Määrä, jolla liikearvon kirjanpitoarvo ylittää siitä kerrytettävissä olevan rahamäärän, kirjataan arvonalentumistappiona tuloslaskelmaan. Mikäli Caverionin tulos- ja kasvukehityksessä tapahtuu muutoksia alaspäin, tämä voi johtaa liikearvon arvonalentumiseen. Se voi vaikuttaa epäedullisesti Caverionin liiketoiminnan tulokseen ja omaan pääomaan.

Caverionin ulkoisissa lainoissa sovelletaan taloudellista kovenanttia, joka perustuu konsernin nettovelan ja käyttökatteen suhdeluukuun. Tämän kovenantin rikkoutuminen antaisi lainanpankeille oikeuden eräännyttää lainat heti maksettaviksi. Caverion ja sen lainanpankit vahvistivat joulukuussa käyttökatteen (EBITDA)

laskentaperiaatteet konsernin taloudelliseen kovenanttiin (Nettovelat/Käyttökate) liittyen. Lisäksi Caverion sopi lainapankkien kanssa maaliskuussa 2017 sopimuslisäyksestä Q1/2017-testauksen yhteydessä liittyen taloudellisen kovenantin maksimitasoon. Caverion Oyj laski 9.6.2017 liikkeeseen 100 miljoonan euron hybridilainan, jota käsitellään IFRS:n mukaan omana pääomana. Hybridilaina vahvisti yhtiön maksuvalmiutta ja rahoitusasemaa sekä myös taloudellisen kovenantin tasoa. Samalla Caverion sopi maksimitason taloudelliselle kovenantille vuoden 2017 toisen ja kolmannen vuosineljänneksen testausta varten. Vuonna 2017 tehdyt projektien alaskirjaukset ovat rasittaneet yhtiön taloudellista taloudellisen kovenantin tasoa ensimmäisen vuosipuoliskon aikana ja jäljellä olevat projektiriskit saattavat aiheuttaa lisää projektien alaskirjauksia vuoden 2017 toisella vuosipuoliskolla. Taloudellisen kovenantin tasoa seurataan ja arvioidaan jatkuvasti suhteessa käyttökatteen ja nettovelan toteumaan ja ennusteisiin.

Caverionin liiketoimintaan kuuluu tyypillisesti takausten antaminen asiakkaille ja muille sidosryhmille, erityisesti isoissa projekteissa, esimerkiksi ennakkomaksujen vakuudeksi, sopimusvelvoitteiden suorittamisen vakuudeksi, ja takuuajan velvoitteiden vakuudeksi. Rahoituspalvelujen välittäjät antavat tyypillisesti nämä takaukset Caverionin puolesta. Ei ole varmuutta, että yhtiöllä olisi tällaisiin takauksiin jatkuva saatavuus rahoituspalvelujen välittäjiltä kilpailukykyisin ehdoin tai lainkaan, ja mikäli takauksia ei saataisi, sillä saattaisi olla haitallinen vaikutus Caverionin liiketoiminnalle ja taloudelliselle tilanteelle. Caverion pyrkii hallitsemaan tätä riskiä ylläpitämällä useita takausliimittäjiä eri toimintamaissaan.

Rahoitusriskeistä esitetään tarkempi selvitys tilinpäätöksen liitetiedossa 30 ja tämän puolivuositarkastuksen taulukko-osassa liitetiedossa 5.

Caverion on tehnyt merkittäviä investointeja IT ja järjestelmäkehitykseen. On olemassa riski, että odotetut toiminnallisuudet ja hyöty eivät täysin toteudu.

Caverionin internet-sivuilla ja 7.2.2017 julkaistussa vuoden 2016 tilinpäätöstiedotteessa kuvataan merkittävimmät liiketoimintariskit.

VARSINAISEN YHTIÖKOKOUKSEN PÄÄTÖKSET

Caverion Oyj:n varsinainen yhtiökokous pidettiin 17.3.2017 Helsingissä. Yhtiökokous vahvisti tilinpäätöksen vuodelta 2016 sekä myönsi vastuuvapauden hallituksen jäsenille ja toimitusjohtajalle. Yhtiökokous päätti myös taseen osoittaman voiton käyttämisestä ja osingonmaksusta, yhtiöjärjestyksen muuttamisesta, hallituksen kokoonpanosta ja palkkioista, tilintarkastajan valinnasta ja palkkioista sekä hallituksen valtuuttamisesta yhtiön omien osakkeiden hankintaan ja päättämään osakeanneista.

Yhtiön hallitukseen valittiin puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan lisäksi kuusi jäsentä. Hallituksen puheenjohtajaksi valittiin Michael Rosenlew, varapuheenjohtajaksi Markus Ehmrooth sekä hallituksen jäseniksi Jussi Aho, Joachim Hallengren, Thomas Hinnerskov, Antti Herlin, Anna Hyvönen ja Eva Lindqvist toimikaudelle, joka päättyy seuraavan varsinaisen yhtiökokouksen päättyessä. Antti Herlinin toimikausi alkoi 29.3.2017, kun yhtiöjärjestyksen muutos oli rekisteröity kaupparekisteriin.

Yhtiökokouksen päätöksiä koskeva pörssitiedote on julkaistu yhtiön verkkosivuilla osoitteessa www.caverion.fi/tietoa-caverionista/media/tiedotteet.

Hallitus piti järjestäytymiskokouksensa 17.3.2017. Kokouksessa hallitus päätti henkilöstövaliokunnan ja tarkastusvaliokunnan kokoonpanosta. Valiokuntien tehtäväkuvaukset ja työjärjestykset on julkaistu osoitteessa www.caverion.fi/sijoittajat - Hallinnointi.

OSINGOT JA OSINKOPOLITIikka

Varsinainen yhtiökokous päätti 17.3.2017 hallituksen ehdotuksen mukaisesti, että tilikaudelta 2016 ei makseta osinkoa.

Caverionin tavoitteena on, että yhtiö jakaa osinkoina ja pääoman palautuksina yhtiön osakkeenomistajille vähintään 50 prosenttia tilikauden tuloksesta verojen jälkeen ilman käyvän arvon muutoksia. Vaikka tämän osinkopolitiikan muuttaminen ei ole suunnitteilla, ei voida taata, että osinkoa tai pääoman palautusta todella maksetaan tulevaisuudessa, eikä takeita voida myöskään antaa minään tietynä vuonna maksettavien osinkojen tai pääoman palautuksen määrästä.

OSAKKEET JA OMISTAJAT

Caverion Oyj on 30.6.2013 syntynyt Suomen tasavallan lakien mukaan toimiva julkinen osakeyhtiö. Yhtiöllä on yksi osakesarja, jonka jokainen osake oikeuttaa yhteen ääneen yhtiökokouksessa sekä vastaavaan osinkoon. Yhtiön osakkeilla ei ole nimellisarvoa.

Osakepääoma ja osakkeiden lukumäärä

Osakkeiden lukumäärä oli 125 596 092 ja osakepääoma oli 1 000 000 euroa 1.1.2017. Caverionin hallussa oli 512 328 yhtiön omaa osaketta koko raportointikauden tammi–kesäkuussa 2017. Ulkona olevien osakkeiden lukumäärä oli siten 125 083 764 kesäkuun 2017 lopussa. Caverion Oyj:n omistamien omien osakkeiden osuus koko osakemäärästä ja äänistä on 0,41 prosenttia.

Caverionin hallitus hyväksyi osakepohjaisen pitkän aikavälin kannustinohjelman konsernin johdolle joulukuussa 2015 ja jatkoi kyseistä ohjelmaa joulukuussa 2016. Osakepohjainen kannustinohjelma koostuu suoriteperusteisesta osakepalkkio-ohjelmasta (Performance Share Plan) täydennettynä erityistilanteita varten tarkoitettulla ehdollisella osakepalkkio-ohjelmalla (Restricted Share Plan). Molemmat ohjelmat koostuvat vuosittain alkavista yksittäisistä, kolmen vuoden pituisista osakepalkkio-ohjelmista. Kunkin uuden yksittäisen ohjelman alkaminen edellyttää hallituksen erillistä päätöstä. Ensimmäiset ohjelmat alkoivat vuoden 2016 alussa. Ensimmäiselle suoriteperusteiselle osakepalkkio-ohjelmalle 2016-2018 asetettuja tavoitteita ei saavutettu. Osallistujille ei siksi suoriteta palkkiota suoriteperusteissa osakepalkkio-ohjelmaohjelmassa 2016-2018. Toiset ohjelmat alkoivat vuoden 2017 alussa ja niihin perustuvat mahdolliset osakepalkkiot suoritetaan keväällä 2020. Jos kaikki suoritustavoitteet saavutetaan, vuodet 2017–2019 käsittävän suoriteperusteisen osakepalkkio-ohjelman nojalla voidaan suorittaa palkkiona enintään noin 850 000 Caverionin osaketta (bruttomäärä ennen soveltuvan ennakonpidätyksen vähentämistä). Lisätietoja kannustinjärjestelmästä julkaistiin pörssitiedotteilla 18.12.2015 ja 21.12.2016. Lisäksi lisätietoja yhtiön avainjohdon aikaisemmasta osakepohjaisesta kannustinohjelmasta vuosille 2014–2016 on julkaistu pörssitiedotteella 26.5.2014. Tälle ohjelmalle asetettuja tavoitteita ei saavutettu.

Caverion ei ole tehnyt päätöksiä optioista tai muista osakkeisiin liittyvistä erityisoikeuksista. Caverionilla tai sen tytäryhtiöillä ei ole Caverion Oyj:n osakkeita panttina.

Hallituksen valtuutukset

Caverionin hallituksen valtuuttaminen päättämään yhtiön omien osakkeiden hankkimisesta

Caverion Oyj:n 17.3.2017 pidetty varsinainen yhtiökokous valtuutti hallituksen päättämään Caverionin omien osakkeiden hankkimisesta. Hallitukselle myönnetty valtuutus käsittää enintään 12 000 000 yhtiön oman osakkeen hankkimisen yhtiön vapaalla omalla pääomalla osakkeiden hankintahetken markkinahintaan Nasdaq Helsinki Oy:n säännellyllä markkinalla järjestämässä kaupankäynnissä. Omia osakkeita voidaan hankkia muuten kuin osakkeenomistajien omistamien osakkeiden suhteessa. Osakkeiden hankinta alentaa yhtiön jakokelpoista vapaata omaa pääomaa. Valtuutus on voimassa 18 kuukautta yhtiökokouksen päätöksestä lukien. Hallitus ei ole käyttänyt valtuutusta vuonna 2017.

Caverionin hallituksen valtuuttaminen päättämään osakeanneista

Yhtiökokous valtuutti hallituksen päättämään osakeanneista hallituksen ehdotuksen mukaisesti. Valtuutus voidaan käyttää kokonaan tai osittain antamalla enintään 25 000 000 Caverionin osaketta yhdessä tai useammassa osakeannissa. Hallitus voi myös päättää osakeanneissa annettavien osakkeiden luovuttamisesta osakkeenomistajien etuoikeudesta poiketen suunnatusti. Hallitus valtuutetaan päättämään siitä, kenelle ja missä järjestyksessä osakkeita annetaan. Valtuutusta voidaan käyttää muun muassa pääomarakenteen kehittämiseksi, omistuspuhjan laajentamiseksi, vastikkeena yrityskaupoissa tai yhtiön hankkiessa liiketoimintaansa liittyvää omaisuutta ja kannustinjärjestelmien toteuttamiseksi. Osakeanneissa osakkeita voidaan antaa merkittäviksi maksua vastaan tai maksutta. Anti voidaan kohdistaa myös yhtiölle itselleen osakeyhtiölain rajoitusten mukaisesti. Valtuutus sisältää hallitukselle oikeuden määrätä osakeantien ehdoista ja toimenpiteisiin liittyvistä seikoista osakeyhtiölain mukaisesti, mukaan lukien oikeuden päättää, kirjataanko mahdollinen merkintähinta kokonaan tai osittain sijoitetun vapaan pääoman rahastoon vai osakepääoman korotukseksi.

Antivaltuutus sisältää valtuutuksen päättää yhtiön hallussa olevien sekä mahdollisesti hankittavien omien osakkeiden luovuttamisesta. Tämän valtuutuksen kohteena on enintään 12 500 000 osaketta. Hallitus oikeutettiin

päättämään luovuttamisen tarkoituksesta ja ehdoista. Valtuutus on voimassa 31.3.2018 saakka. Hallitus ei ole käyttänyt valtuutusta vuonna 2017.

Kaupankäynti osakkeella

Caverionin osakkeen avauskurssi oli 7,94 euroa vuoden 2017 alussa. Osakkeen päätöskurssi katsauskauden viimeisenä kaupankäyntipäivänä (30.6.) oli 7,01 euroa. Osakkeen hinta laski 12 prosenttia tammi-kesäkuussa. Osakkeen ylin kurssi katsauskaudella tammi-kesäkuussa oli 8,28 euroa, alin kurssi 6,64 euroa ja keskipurssi 7,40 euroa. Osakkeita vaihdettiin Nasdaq Helsingissä tammi-kesäkuussa 33,3 miljoonaa kappaletta. Vaihdon arvo oli 246,4 milj. euroa (lähde: Nasdaq Helsinki).

Caverionin osakkeilla käydään kauppaa myös muilla markkinapaikoilla, kuten BATS Chi-X Europessa, Turquoisessa, Aquis'ssa ja Frankfurtin pörssin Open Market -listalla. Caverion Oyj:n osakkeita vaihdettiin tammi-kesäkuussa julkisilla vaihtoehtoisilla kaupankäyntipaikoilla 7,8 miljoonaa kappaletta eli noin 14,3 prosenttia osakkeen koko kaupankäyntimäärästä. Vaihtoehtoisista kauppapaikoista Caverionin osakkeiden vaihto oli erityisen vilkasta BATS Chi-X Europessa. Lisäksi 13,5 miljoonalla Caverion Oyj:n osakkeella käytiin tammi-kesäkuussa Nasdaq Helsingin ulkopuolista OTC-kauppaa. Niiden osuus koko kaupankäyntimäärästä oli noin 24,6 prosenttia (lähde: Fidessa Fragmentation Index).

Caverion Oyj:n markkina-arvo katsauskauden lopussa oli 876,8 milj. euroa. Markkina-arvo ei sisällä 30.6.2017 yhtiön hallussa olevia omia osakkeita (512 328 kpl).

Osakkeenomistajien määrä ja liputusilmoitukset

Kesäkuun 2017 lopussa Caverionin rekisteröityjen osakkeenomistajien määrä oli 29 250 (3/2017: 29 778). Hallintarekisteröityjen ja muiden kuin suomalaisten sijoittajien omistuksessa oli kesäkuun 2017 lopussa 35,6 prosenttia osakkeista (3/2017: 34,7 %).

Päivitetty luettelo Caverionin suurimmista osakkeenomistajista ja omistusrakenteesta 30.6.2017 on julkaistu Caverionin verkkosivuilla osoitteessa www.caverion.fi/sijoittajat.

PUOLIVUOSIKATSAUS 1.1.–30.6.2017: TAULUKKO-OSA

Lyhennetty konsernin tuloslaskelma

Milj. e	4-6/2017	4-6/2016	1-6/2017	1-6/2016	1-12/2016
Liikevaihto	565,1	615,5	1 147,4	1 176,1	2 364,1
Liiketoiminnan muut tuotot	0,1	0,5	0,4	0,8	1,9
Aineet ja tarvikkeet	-157,4	-177,1	-321,8	-320,0	-648,2
Ulkopuoliset palvelut	-108,4	-114,2	-209,6	-212,0	-450,8
Henkilöstökulut	-244,0	-264,4	-489,3	-508,3	-989,1
Liiketoiminnan muut kulut	-68,3	-74,6	-133,2	-139,4	-289,2
Osuus osakkuusyritysten tuloksesta	0,0	0,0	0,0	-0,1	-0,1
Poistot ja arvonalentumiset	-7,5	-7,1	-15,2	-13,8	-29,5
Liikevoitto	-20,5	-21,5	-21,3	-16,7	-40,8
% liikevaihdosta	-3,6	-3,5	-1,9	-1,4	-1,7
Rahoitustuotot ja -kulut, netto	-1,6	-0,2	-2,8	-0,7	-2,6
Tulos ennen veroja	-22,1	-21,7	-24,1	-17,4	-43,5
% liikevaihdosta	-3,9	-3,5	-2,1	-1,5	-1,8
Tuloverot	6,2	5,5	5,8	4,5	11,8
Katsauskauden voitto	-15,9	-16,1	-18,4	-12,9	-31,7
% liikevaihdosta	-2,8	-2,6	-1,6	-1,1	-1,3
Jakautuminen					
Emoyhtiön omistajille	-15,9	-16,1	-18,4	-12,9	-31,7
Määräysvallattomien omistajien osuus	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Emoyhtiön omistajille kuuluvasta voitosta laskettu osakekohtainen tulos					
Tulos/osake, laimentamaton, e	-0,13	-0,13	-0,15	-0,10	-0,25
Tulos/osake, laimennettu, e	-0,13	-0,13	-0,15	-0,10	-0,25

Konsernin laaja tuloslaskelma

Milj. e	4-6/2017	4-6/2016	1-6/2017	1-6/2016	1-12/2016
Katsauskauden voitto	-15,9	-16,1	-18,4	-12,9	-31,7
Muut konsernin kirjatut tuotot ja kulut					
Erät, joita ei siirretä tulosvaikutteisiksi:					
- Etuuspohjaisten eläkkeiden arvonmuutos	1,1	-0,3	1,3	-0,7	-4,2
-- Laskennallinen vero		0,0		0,0	1,3
Erät, jotka saatetaan myöhemmin siirtää tulosvaikutteiseksi:					
- Rahavirran suojaukset		-0,1		-0,4	0,0
-- Laskennallinen vero					
- Myytävissä olevien sijoitusten käyvän arvon muutos	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
-- Laskennallinen vero					
- Muuntoerot	-2,3	-0,2	-2,1	0,3	1,0
Muut konsernin kirjatut tuotot ja kulut, yhteensä	-1,2	-0,6	-0,8	-0,9	-1,9
Katsauskauden laaja tulos	-17,1	-16,7	-19,2	-13,8	-33,6
Jakautuminen					
Emoyhtiön omistajille	-17,2	-16,7	-19,2	-13,8	-33,6
Määräysvallattomien omistajien osuus	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Lyhennetty konsernitase

Milj. e	30.6.2017	30.6.2016	31.12.2016
Varat			
Pitkäaikaiset varat			
Aineelliset hyödykkeet	25,0	30,1	28,3
Liikearvo	339,8	339,1	339,8
Muut aineettomat hyödykkeet	47,5	53,4	53,0
Osuudet osakkuusyrityksissä	0,1	0,1	0,1
Muut sijoitukset	1,2	1,4	1,2
Muut saamiset	3,2	2,5	3,3
Laskennalliset verosaamiset	17,6	6,0	10,6
Lyhytaikaiset varat			
Vaihto-omaisuus	20,5	33,6	30,7
Myyntisaamiset	315,6	334,1	378,2
Osatuloutussaamiset	297,3	292,8	244,4
Muut saamiset	37,3	51,5	40,4
Versaamiset	8,1	4,6	6,4
Rahavarat	19,8	20,4	47,7
Varat yhteensä	1 133,0	1 169,7	1 184,3
Oma pääoma ja velat			
Emoyhtiön omistajille kuuluva oma pääoma			
Osakepääoma	1,0	1,0	1,0
Hybridipääoma	100,0	0,0	0,0
Muu oma pääoma	163,8	204,0	183,6
Määräysvallattomien omistajien osuus	0,4	0,4	0,4
Oma pääoma	265,2	205,4	185,0
Pitkäaikaiset velat			
Laskennalliset verovelat	50,2	59,2	51,1
Eläkevelvoitteet	45,7	42,9	45,4
Varaukset	6,9	8,5	7,1
Korolliset velat	73,4	65,1	127,6
Muut velat	0,4	0,9	0,6
Lyhytaikaiset velat			
Saadut ennakot	188,4	196,5	192,5
Ostovelat	197,1	228,6	214,1
Muut velat	225,0	251,3	258,7
Verovelat	7,0	5,3	6,5
Varaukset	28,6	20,0	30,1
Korolliset velat	45,0	85,9	65,7
Oma pääoma ja velat yhteensä	1 133,0	1 169,7	1 184,3

Käyttöpääoma

Milj. e	30.6.2017	30.6.2016	31.12.2016
Vaihto-omaisuus	20,5	33,6	30,7
Myynti- ja osatuloutussaamiset	612,9	627,0	622,7
Muut lyhytaikaiset saamiset	36,2	51,0	38,9
Osto- ja osatuloutusvelat	-213,9	-252,2	-239,7
Muut lyhytaikaiset velat	-236,3	-247,6	-262,5
Saadut ennakot	-188,4	-196,5	-192,5
Käyttöpääoma	31,0	15,3	-2,6

Laskelma konsernin oman pääoman muutoksista

Milj. e	Emoyhtiön omistajille kuuluva oma pääoma							Määräysvallattomien omistajien osuus	Oma pääoma yhteensä
	Osakepääoma	Kertyneet voittovarajat	Muuntoerot	Arvonmuutosrahasto	Omat osakkeet	Hybridipääoma	Yhteensä		
Oma pääoma 1.1.2017	1,0	193,1	-5,5	-0,7	-3,2		184,7	0,4	185,0
Kauden laaja tulos									
Katsauskauden voitto		-18,4					-18,4	0,0	-18,4
Muut laajan tuloksen erät:									
Etuuspohjaisten eläkkeiden arvonmuutos		1,3					1,3		1,3
- Laskennallinen vero									
Rahavirran suojaukset									
Myytavissä olevien sijoitusten käyvän arvon muutos				0,0			0,0		0,0
Muuntoerot			-2,1				-2,1		-2,1
Kauden laaja tulos yhteensä		-17,1	-2,1	0,0	0,0	0,0	-19,2	0,0	-19,2
Liiketoimet omistajien kanssa									
Osingonjako									
Osakepalkitseminen									
Hybridipääoma						100,0	100,0		100,0
Hybridipääoman korot verojen jälkeen									
Hybridipääoman kulut verojen jälkeen		-0,8					-0,8		-0,8
Liiketoimet omistajien kanssa, yhteensä		-0,8			0,0	100,0	99,2	0,0	99,2
Oma pääoma 30.6.2017	1,0	175,3	-7,6	-0,7	-3,2	100,0	264,8	0,4	265,2

Milj. e	Emoyhtiön omistajille kuuluva oma pääoma						Määräys- vallattomien omistajien osuus	Oma pääoma yhteensä
	Osake- pääoma	Kertyneet voittovarot	Muunto- erot	Arvon- muutos- rahasto	Omat osakkeet	Yhteensä		
Oma pääoma 1.1.2016	1,0	262,8	-6,5	-0,7	-3,2	253,4	0,4	253,7
Kauden laaja tulos								
Katsauskauden voitto		-12,9				-12,9	0,0	-12,9
Muut laajan tuloksen erät:								
Etuuspohjaisten eläkkeiden arvonmuutos		-0,7				-0,7		-0,7
- Laskennallinen vero		0,0				0,0		0,0
Rahavirran suojaukset				-0,4		-0,4		-0,4
Myytavissä olevien sijoitusten käyvän arvon muutos				0,0		0,0		0,0
Muuntoerot			0,3			0,3		0,3
Kauden laaja tulos yhteensä		-13,6	0,3	-0,5		-13,8	0,0	-13,8
Liiketoimet omistajien kanssa								
Osingonjako		-35,1				-35,1		-35,1
Osakepalkitseminen		0,5			0,0	0,5		0,5
Liiketoimet omistajien kanssa, yhteensä		-34,6			0,0	-34,6		-34,6
Oma pääoma 30.6.2016	1,0	214,6	-6,3	-1,2	-3,2	205,0	0,4	205,4

Milj. e	Emoyhtiön omistajille kuuluva oma pääoma						Määräys- vallattomien omistajien osuus	Oma pääoma yhteensä
	Osake- pääoma	Kertyneet voittovarot	Muunto- erot	Arvon- muutos- rahasto	Omat osakkeet	Yhteensä		
Oma pääoma 1.1.2016	1,0	262,8	-6,5	-0,7	-3,2	253,4	0,4	253,7
Kauden laaja tulos								
Katsauskauden voitto		-31,7				-31,7	0,0	-31,7
Muut laajan tuloksen erät:								
Etuuspohjaisten eläkkeiden arvonmuutos		-4,2				-4,2		-4,2
- Laskennallinen vero		1,3				1,3		1,3
Rahavirran suojaukset								
Myytavissä olevien sijoitusten käyvän arvon muutos				0,0		0,0		0,0
Muuntoerot			1,0			1,0		1,0
Kauden laaja tulos yhteensä		-34,6	1,0	0,0		-33,6	0,0	-33,6
Liiketoimet omistajien kanssa								
Osingonjako		-35,1				-35,1		-35,1
Osakeperusteiset maksut					0,0	0,0		0,0
Liiketoimet omistajien kanssa, yhteensä		-35,1			0,0	-35,1		-35,1
Oma pääoma 31.12.2016	1,0	193,1	-5,5	-0,7	-3,2	184,7	0,4	185,0

Lyhennetty konsernin rahavirtalaskelma

Milj. e	4-6/2017	4-6/2016	1-6/2017	1-6/2016	1-12/2016
Liiketoiminnan rahavirrat					
Tilikauden voitto	-15,9	-16,1	-18,4	-12,9	-31,7
Oikaisut tilikauden voittoon	5,8	4,6	11,4	12,0	32,8
Käyttöpääoman muutos	-15,9	-0,8	-31,1	-30,2	-23,5
Operatiivinen kassavirta ennen rahoituseriä ja veroja	-25,9	-12,3	-38,1	-31,1	-22,4
Rahoituserät, netto	-2,6	-0,3	-3,0	-0,8	-2,2
Maksetut verot	0,1	-4,1	-2,4	-6,1	-12,4
Liiketoiminnan rahavirta	-28,4	-16,7	-43,5	-38,0	-37,0
Investointien rahavirrat					
Tytäryritysten ja liiketoimintojen hankinta vähennettynä hankintahetken rahavaroilla	0,0	-2,2	0,0	-2,2	-4,2
Käyttöomaisuusinvestoinnit ja muut investointierät, netto	-2,4	-14,0	-6,2	-21,9	-33,1
Investointien rahavirta	-2,4	-16,2	-6,2	-24,1	-37,4
Rahoituksen rahavirrat					
Lyhytaikaisten velkojen muutos, netto	-19,3	61,0	-19,3	61,0	34,6
Lainojen nostot	0,0	0,0	0,0	0,0	80,0
Lainojen takaisinmaksut	-51,0	-11,0	-54,3	-11,0	-24,9
Rahoitusleasingvelkojen nostot	0,0	0,0	0,0	0,0	2,8
Rahoitusleasingvelkojen maksut	-0,6	-0,2	-1,2	-0,5	-3,7
Hybridipääoma	100,0	0,0	100,0	0,0	0,0
Hybridipääoman kulut ja korot	-1,0	0,0	-1,0	0,0	0,0
Maksetut osingot ja muu voitonjako	0,0	-35,0	0,0	-35,0	-35,1
Rahoituksen rahavirta	28,2	14,7	24,3	14,5	53,8
Rahavarojen muutos	-2,6	-18,2	-25,5	-47,7	-20,6
Rahavarat katsauskauden alussa	24,7	38,6	47,7	68,1	68,1
Valuuttakurssien muutoksen vaikutus	-2,2	0,0	-2,4	-0,1	0,2
Rahavarat katsauskauden lopussa	19,8	20,4	19,8	20,4	47,7

Vapaa kassavirta

Milj. e	4-6/2017	4-6/2016	1-6/2017	1-6/2016	1-12/2016
Operatiivinen kassavirta ennen rahoituseriä ja veroja	-25,9	-12,3	-38,1	-31,1	-22,4
Maksetut verot	0,1	-4,1	-2,4	-6,1	-12,4
Investointien rahavirta	-2,4	-16,2	-6,2	-24,1	-37,4
Vapaa kassavirta	-28,2	-32,6	-46,7	-61,3	-72,1

Puolivuositiedon liitetiedot

1 Laadintaperiaatteet

Caverion Oyj:n puolivuositiedon ajalta 1.1.-30.6.2017 on laadittu IAS 34, Osavuositiedot –standardin mukaisesti. Caverion on noudattanut puolivuositiedon laadinnassa samoja laadintaperiaatteita kuin tilinpäätöksessä 2016. Puolivuositiedoksessa tiedot esitetään miljoonina euroina pyöristäen yksittäiset luvut ja loppusummat miljooniksi, mistä johtuen yhteenlaskuissa saattaa esiintyä pyöristyseroja. ESMA (European Securities and Markets Authority) on julkaissut uuden ohjeistuksen liittyen vaihtoehtoihin tunnuslukuihin käytettäväksi viimeistään vuoden 2016 toisen neljänneksen puolivuositiedoksissa. Caverion esittää vaihtoehtoisia tunnuslukuja parantaakseen liiketoiminnan ja taloudellisen tuloksen analysointia sekä vertailukelpoisuutta eri kausien välillä. Vaihtoehtoiset tunnusluvut eivät ole IFRS-raportoinnissa käytettäviä tunnuslukuja eikä niitä tulisi pitää korvaavina mittareina verrattuna IFRS-tilinpäätösnormistossa määriteltyihin tunnuslukuihin. Tunnuslukujen laskentakaavat on esitetty sivulla 25.

Konsernin johto on laatinut IFRS 15 standardin vaikutuksista alustavan arvion. Arvio voi jossain määrin muuttua vuoden 2017 aikana, kun yksityiskohtaisempi analysointi saadaan päätökseen. Tähänastisen analyysin perusteella johdon alustava näkemys on, ettei IFRS 15 standardilla ole merkittävää vaikutusta yhtiön tuottojen tai tuloksen kertymiseen, vaan että nykyiseen valmistusasteen mukaiseen tuloutukseen tulee ainoastaan rajallisia muutoksia. Myöskään konsernin taseeseen ei odoteta merkittäviä muutoksia uuden standardin käyttöönoton myötä.

Caverion Oyj laski 9.6.2017 liikkeeseen 100 miljoonan euron hybridilainan, jota käsitellään konsernin IFRS-tilinpäätöksessä omana pääomana. Hybridilaina on oman pääoman ehtoinen joukkovelkakirjalaina, joka on muita velkasitoumuksia heikommassa asemassa. Lainan haltijalla ei ole osakkeenomistajille kuuluvia oikeuksia, eikä se laimenna nykyisten osakkeenomistajien omistuksia. Lainalla ei ole eräpäivää, mutta liikkeeseenlaskijalla on oikeus lunastaa laina takaisin ensimmäistä kertaa 16.6.2020 sekä tätä seuraavina koronmaksupäivinä.

Hybridilainan korot on maksettava, jos Caverion Oyj jakaa osinkoa. Jos osinkoa ei jaeta, tehdään erillinen päätös hybridilainan mahdollisesta koron maksusta.

Hybridilaina kirjataan alun perin käypään arvoon transaktiokuluilla vähennettynä ja myöhemmin laina arvostetaan hankintamenuun. Mikäli korkoa maksetaan, kirjataan se suoraan omaan pääomaan verohyödyillä vähennettynä.

IAS 33 mukaisesti paikallisessa kirjanpidossa kertynyt korko on otettu huomioon kuluna osakekohtaisen tuloksen laskennassa, kuten Tunnuslukujen laskentakaavoissa on todettu.

2 Tunnusluvut

	6/2017	6/2016	12/2016
Liikevaihto, milj. e	1 147,4	1 176,1	2 364,1
Käyttökate, milj. e	-6,2	-2,9	-11,4
Käyttökateprosentti, %	-0,5	-0,2	-0,5
Käyttökate ilman uudelleenjärjestelykuluja, milj. e	0,8	6,6	15,6
Käyttökateprosentti ilman uudelleenjärjestelykuluja, %	0,1	0,6	0,7
Liikevoitto, milj. e	-21,3	-16,7	-40,8
Liikevoittoprosentti, %	-1,9	-1,4	-1,7
Tulos ennen veroja, milj. e	-24,1	-17,4	-43,5
% liikevaihdosta	-2,1	-1,5	-1,8
Katsauskauden voitto, milj. e	-18,4	-12,9	-31,7
% liikevaihdosta	-1,6	-1,1	-1,3
Osakekohtainen tulos, laimentamaton, e	-0,15	-0,10	-0,25
Osakekohtainen tulos, laimennettu, e	-0,15	-0,10	-0,25
Osakekohtainen oma pääoma, e	2,1	1,6	1,5
Rahoitustuotot ja -kulut, netto, milj. e	-2,8	-0,7	-2,6
Omavaraisuusaste, %	28,1	21,1	18,7
Korollinen nettovelka, milj. e	98,6	130,6	145,5
Velkaantumisaste, %	37,2	63,6	78,7
Taseen loppusumma, milj. e	1 133,0	1 169,7	1 184,3
Vapaa kassavirta	-46,7	-61,3	-72,1
Käyttöpääoma, milj. e	31,0	15,3	-2,6
Bruttoinvestoinnit pysyviin vastaaviin, milj. e	7,9	24,4	38,2
% liikevaihdosta	0,7	2,1	1,6
Tilaukanta, milj. e	1 512,7	1 554,2	1 408,1
Henkilöstö keskimäärin	16 740	17 521	17 381
Ulkona olevien osakkeiden lukumäärä kauden lopussa (1 000 kpl)	125 084	125 084	125 084
Osakkeiden keskimääräinen lukumäärä (1 000 kpl)	125 084	125 084	125 084

4 Tunnuslukujen laskentakaavat

Taloudellista kehitystä kuvaavat tunnusluvut

Omavaraisuusaste (%) =	$\frac{\text{Oma pääoma} + \text{määräysvallattomien omistajien osuus} \times 100}{\text{Taseen loppusumma} - \text{saadut ennakot}}$
Velkaantumisaste (%) =	$\frac{\text{Korolliset velat} - \text{rahavarat} \times 100}{\text{Oma pääoma} + \text{määräysvallattomien omistajien osuus}}$
Korollinen nettovelka =	Korolliset velat – rahavarat
Käyttöpääoma =	Vaihto-omaisuus + myynti- ja osatuloutussaamiset + muut lyhytaikaiset saamiset - osto- ja osatuloutusvelat - muut lyhytaikaiset velat - saadut ennakot - lyhytaikaiset varaukset
Vapaa kassavirta =	Operatiivinen kassavirta ennen rahoituseriä ja veroja – maksetut verot – investointien rahavirta

Osakekohtaiset tunnusluvut

Osakekohtainen tulos, laimentamaton =	$\frac{\text{Tilikauden voitto (emoyhtiön omistajille laskettu osuus)-hybridipääoman kulut ja jaksotetut korot verojen jälkeen}}{\text{Kauden aikana ulkona olevien osakkeiden lukumäärän painotettu keskiarvo}}$
Osakekohtainen tulos, laimennettu =	$\frac{\text{Tilikauden voitto (emoyhtiön omistajille laskettu osuus)-hybridipääoman kulut ja jaksotetut korot verojen jälkeen}}{\text{Kauden aikana ulkona olevien osakkeiden lukumäärän painotettu keskiarvo laimennusvaikutuksella oikaistuna}}$
Osakekohtainen oma pääoma =	$\frac{\text{Oma pääoma}}{\text{Ulkona olevien osakkeiden lukumäärä kauden lopussa}}$

Caverionin raportoimat vaihtoehtoiset tunnusluvut

Käyttökate =	Liikevoitto + poistot ja arvonalentumiset
Käyttökate ilman uudelleenjärjestelykuluja =	Liikevoitto + poistot ja arvonalentumiset + uudelleenjärjestelykulut

5 Rahoitusriskien hallinta

Caverion-konsernin pääasialliset rahoitusriskit ovat maksuvalmiusriski, luottoriski ja markkinariskit, kuten valuutta- ja korkoriski. Rahoitusriskien hallinnan tavoitteet ja periaatteet on määritelty konsernin hallituksen hyväksymässä rahoituspolitiikassa. Rahoitusriskien hallinnan käytännön toteutuksesta vastaa konsernin rahoitusosasto yhdessä tytäryhtiöiden kanssa.

Konsernin pääoman hallinnan tavoitteena on ylläpitää optimaalista pääomarakennetta, saavuttaa mahdollisimman korkea sitoutuneen pääoman tuotto sekä minimoida pääoman kustannukset konsernin rahoituspolitiikassa määriteltyjen periaatteiden ja limiittien puitteissa. Pääomarakenteeseen vaikutetaan ensisijaisesti ohjaamalla investointeja ja liiketoimintaan sitoutuvan käyttöpääoman määrää.

Caverionin ulkoisissa lainoissa sovelletaan taloudellista kovenanttia, joka perustuu konsernin nettovelan ja käyttökateen suhdeluukuun. Kovenanttia seurataan ja arvioidaan jatkuvasti suhteessa käyttökateen ja nettovelan toteumaan ja ennusteisiin.

Seuraavassa taulukossa esitetään korollisten rahoitusvelkojen maturiteettijakauma. Luvut ovat diskonttaamattomia. Valuuttamääräisten velkojen kassavirrat on käännetty euroiksi tilinpäätöskursseihin.

Milj. e	2017	2018	2019	2020	Yhteensä
Korolliset rahoitusvelat	29,3	29,9	28,7	30,5	118,4

6 Rahoitusvarat ja -velat

Ne rahoitusvarat ja -velat, joiden kirjanpitoarvot eivät vastaa käypiä arvoja on esitetty alla olevassa taulukossa.

	30.6.2017	30.6.2017	31.12.2016	31.12.2016
Milj. e	Tasearvo	Käypä arvo	Tasearvo	Käypä arvo
Pitkäaikaiset rahoitusvelat				
Lainat rahoituslaitoksilta	59,9	60,5	109,6	111,0
Eläkelainat	11,0	10,8	15,3	15,2
Muut lainat	0,5	0,5	0,5	0,5
Rahoitusleasingvelat	2,1	2,1	2,1	2,2

Pitkäaikaisten lainojen käyvät arvot pohjautuvat diskontattuihin rahavirtoihin. Diskonttaus korkona on käytetty korkoa, jolla konserni saisi vastaavaa ulkoista lainaa tilinpäätöshetkellä ja se muodostuu riskittömästä markkinakorosta, johon on lisätty yrityskohtainen, maturiteetin mukainen riskipreemio.

Muiden rahoitusvarojen ja -velkojen osalta kirjanpitoarvot ovat kohtuullisen hyviä arvioita käyvistä arvoista.

Johdannaissopimukset

Nimellisarvot		
Milj. e	30.06.2017	31.12.2016
--Korkojohdannaiset	60,0	70,0
--Valuuttajohdannaiset	51,4	26,9

Käyvät arvot		
Milj. e	30.06.2017	31.12.2016
Korkojohdannaiset		
-positiivinen käypä arvo		
-negatiivinen käypä arvo	-0,3	-0,5
Valuuttajohdannaiset		
-positiivinen käypä arvo	0,4	0,2
-negatiivinen käypä arvo	-0,4	-0,3

Johdannaissopimusten käyvät arvot on määritetty seuraavasti: Valuuttatermiinisopimusten käyvät arvot on määritetty käyttäen tilinpäätöspäivän noteerattuja termiinkursseja. Koronvaihtosopimusten käyvät arvot on määritetty tulevien rahavirtojen nykyarvon perusteella.

Koronvaihtosopimusten suojauslaskenta muuttui tehottomaksi ja se lopetettiin tilikauden 2016 aikana.

7 Vastuusitoumukset ja ehdolliset velat

Milj. e	30.6.2017	31.12.2016
Kiinnitettyt panttivelkakirjat		
Annetut takaukset osakkuusyhtiöiden puolesta	0,2	0,2
Emoyhtiön takaukset tytäryhtiöiden puolesta	519,6	533,0
Muut vastuusitoumukset		
- Vuokravastuut	168,4	177,5
- Muut vastuusitoumukset	0,2	0,2
Hybridilainan kertynyt korko	0,2	

Jakautumiseen osallistuvat yhtiöt vastaavat yhteisvastuullisesti jakautuvan yhtiön velasta, joka on syntynyt ennen kuin jakautumisen täytäntöönpano on rekisteröity. Tämän seurauksena YIT Oyj:n osittaisjakautumisen seurauksena perustetulle Caverion Oyj:lle syntyi yhtiölle jakautumisessa allokoitun netto-omaisuuden määrään asti niin sanottu toissijainen vastuu ennen jakautumisen täytäntöönpanon rekisteröintiä syntyneistä YIT Oyj:lle jakautumisen jälkeen jääneistä veloista. YIT Oyj:n merkittävimpien rahoitusvelkojen velkojat luopuivat oikeudestaan vaatia Caverion Oyj:ltä suoritusta toissijaisen vastuun nojalla. Caverion Oyj:llä on toissijainen vastuu YIT Oyj:n ennen jakautumista myöntämistä, YIT Oyj:lle jakautumisen jälkeen jääneistä konsemitakauksista. Näiden konsemitakausten määrä kesäkuun 2017 lopussa oli 265,6 milj. euroa.

Lähiajan riskejä ja epävarmuustekijöitä on kuvattu yllä tarkemmin kohdassa "Lähiajan riskit ja epävarmuustekijät". On mahdollista, että erityisesti säännösten vastainen toiminta saattaa aiheuttaa huomattavaa vahinkoa Caverionille sakkoina, korvausvaatimuksina sekä asianajokuluina. Tällä hetkellä ei kuitenkaan voida arvioida mahdollisesti aiheutuvien vahinkojen määrää.